Yesterday
(2004)

Den Oscarsnominerade gripande filmen om en ung aidssjuk kvinna, Yesterday, har delat Sydafrikas aidsaktivister i två läger.

Filmen är oerhört stark och tårframkallande, men problematiserar inte bilden av hiv/aids i Afrika.

Forgiveness
(2004)

I denna starka film om försoning återvänder en säkerhetspolis från apartheidtiden till en fiskeby på Sydafrikas västkust för att be om förlåtelse från familjen till en av de frihetskämpar han torterat och dödat.

Han välkomnas förklarligt nog inte med öppna armar i familjen, och den mördade mannens kamrater förbereder en hämndaktion. Men frågor om förlåtelse och skuld ställs på sin spets ju längre händelseförloppet fortgår.

Intressant och tankeväckande, med vackert bildspråk.

uCarmen eKhayelitsha
(2004)

uCarmen eKhayelitsha bygger på Bizet´s opera Carmen, och är den första sydafrikanska filmen på språket xhosa. Den har belönats med bland annat den prestigefyllda Guldbjörnen på filmfestivalen i Berlin.

Carmen bor i kåkstaden Khayelitsha, och är en stenhård dam i storlek XL, som trollbinder alla män i sin närhet. Undantaget är den bistre poliskonstapeln Jongikhaya, som genom sitt ointresse blir föremål för hennes energi.

Sångare från körer runtom i Sydafrika har handplockats för denna operafilm – de flesta medverkande saknade tidigare erfarenhet från filmindustrin. Resultatet blir vackert, roligt, bisarrt, tragiskt och fängslande.

Amandla!
A revolution in 4 part harmony
(2002)

Intervjuer med artister som använde sin musik som vapen i kampen mot apartheid, blandas med autentiska filmklipp från apartheidtiden. Stjärnor som Miriam Makeba och Hugh Masekela och före detta frihetskämpar från ANC berättar livfullt sina historier från Sydafrika under apartheid. Tortyr, fängslande, vänskap, politiska mord, exil och styrkan i musik och dans är frågor som berörs. Måste ses!

Sophiatown
(2003)

Dokumentärfilmen Sophiatown berättar om det rasblandade arbetarklassområdet Sophiatown i Johannesburg, vars rika musikliv upphörde när bulldozers jämnade området med marken i mitten av 50-talet. Sångerskan Dolly Rathebe är en av guiderna i filmen, där även Nelson Mandela, musikern Abdullah Ibrahim och flera före detta gangsterkungar medverkar.

Filmiskt känns Sophiatown något rörig, och den förutsätter att publiken känner till historien sedan tidigare, men flera scener är mycket starka, bland annat en resa genom området Triomph, som byggdes upp på det krossade Sophiatowns husgrunder.

Red Dust
(2005)

Intelligent drama om vad som händer när

sanningskommissionen drar in i ett litet samhälle i Karooöknen. Den Oscarsbelönade Hilary Swank spelar huvudrollen som den New York-baserade åklagaren, som nu återvänder till sin hembygd för att bringa klarhet i en frihetskämpes försvinnande.

Filmen börjar i vad som bäst kan beskrivas som en svart-vit schablon. Men snart börjar skeletten rasa ur fler än en garderob och det är här som filmen imponerar; Red Dust speglar verkligheten utan vare sig glitter och glam eller överdriven politisk korrekthet.

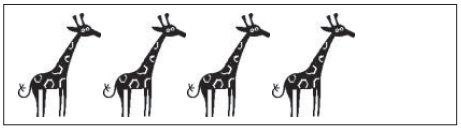

Story of an African farm

(2004)

Familjedrama i den sydafrikanska obygden runt förra sekelskiftet. Den ondskefulla sol-och-våraren Blekins terroriserar tre barn på en farm i Karooöknen samtidigt som han med framgång uppvaktar gårdens ägarinna, den korpulenta änkan Tant Sannie. När hennes syster, om möjligt ännu fetare och penningstinnare, kommer på besök skiftar föremålet för Bonapartes amorösa ansträngningar.

Filmen bygger på en bok skriven år 1883 av Olive Schreiner. Då sågs den som en fräck förolämpning mot det viktorianska imperiet. Idag är själva poängen mindre tydlig.

Zuperzebran

(2005)

En barnfilm i samarbete med Hollywood, inspelad i Durban, med bland annat Whoopi Goldberg och Dustin Hoffman. Handlar om den övergivna zebraungen Muzi som växer upp på en farm i tron att han är en kapplöpningshäst. Till slut uppfylls drömmen om att tävla med fullblodshästar.

Detta är en utpräglad Hollywoodprodukt och det sydafrikanska inslaget är inte särskilt framträdande. Men filmen är skickligt gjord och mycket underhållande.

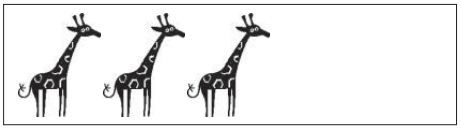

Mr Bones

(2003)

En publiksuccé av Anant Singh och komikern Leon Schuster – enbart Titanic har lockat fler sydafrikaner till bioduken. Schuster spelar huvudrollen som den förvirrade häxdoktorn Mr Bones. När hans ålderstigna hövding ger honom uppdraget att hitta hans enda (och oäkta) son ger sig Mr Bones av till Sun City.

Mona med motspelaren Mpho Lovinga som Max.

Det är buskis, toaletthumor och många slag under bältet – men för den yngre publiken är filmen likväl en klockren fullträff.

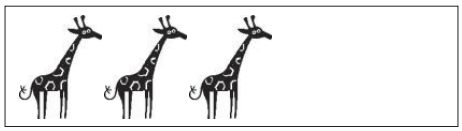

Max and Mona

(2004)

Max, en professionell gråtare, reser från landsbygden för att studera i Johannesburg. Mona är en get som en bykvinna skickar med till sin dotter.. Alla tänkbara stereotyper – från Max pappa helaren iförd djurhudar till grymma gangsters i Soweto – passerar revy i denna buskisliknande komedi. Till slut är det Max förmåga att få hela begravningsföljen att brista ut i gråt genom sin talang att sörja medryckande, och en kriminell morbror som räddar släktens ära. Stundtals är den helt igenom sydafrikanska filmen bisarrt rolig á la Emir Kusturica, stundtals missar skämten målet, och klichéerna blir tröttsamma.

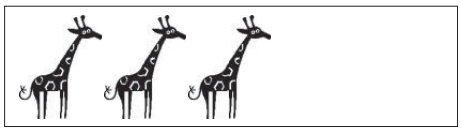

RECENSENTER:
ÅSA ERIKSSON
ANNIKA FORSBERG LANGA
NILS LANGA

Fakta/film i Sydafrika

- Världens första journalfilm spelades in i Sydafrika 1899–1902, under Anglo-Boerkriget.
- Sedan dess har drygt 1 350 filmer producerats i landet.
- Under apartheid var filmindustrin enbart öppen för vita. Antiapartheidfilmer av svarta regissörer producerades utanför Sydafrika.
- Efter 1994 antog den nya regeringen en policy för att sponsra filmindustrin och har bland annat etablerat en nationell film- och videostiftelse.
- De senaste åren har flera sydafrikanska filmer belönats med flera prestigefyllda priser. Bland annat har Darrell Roodts Yesterday Oscarnominerats i klassen Bästa utländska film, Mark Dornford-May's uCarmen eKhayelitsha vann Guldbjörnen vid filmfestivalen i Berlin, Ian Gabriel's Forgiveness vann två priser vid Locarno's internationella filmfestival, och Zola Maseko's Drum prisbelönades på filmfestivalen i Burkina Faso.

SOME RIGHTS RESERVED
Texten i detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Icke-kommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök http://creative-commons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/. Verket har publicerats i www.globalarkivet.se